

Odpowiedzialność członka zarządu spółki**Maciej Ogórek, [prawnik Kraków](#), Rödl & Partner**

Bezskuteczność egzekucji musi być rozumiana jako brak rezultatu w skuteczności czynności egzekucyjnych, przy czym bezskuteczność egzekucji ustala się na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu. Postępowanie egzekucyjne co prawda musi być wszczęte jednak dla oceny, czy egzekucja jest bezskuteczna nie musi zostać wydane formalne postanowienie o umorzeniu.

Tak orzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku I SA/Ol 12/19z 16 maja 2019 r.

Podstawą do wydania wyroku o takiej treści był stan faktyczny, w którym naczelnik urzędu skarbowego określił zobowiązanie podatkowe spółki A (m.in. z tytułu podatku od towarów i usług) na kwotę niemal 1,5 mln zł. Ze względu na zaległości podatkowe wystawiony został tytuł wykonawczy i wszczęto postępowanie egzekucyjne. Zajęcie rachunków bankowych spółki A nie doprowadziło do wyegzekwowania zaległości. Zgodnie z raportem poborcy skarbowego, w trakcie egzekucji spółka nie prowadziła działalności gospodarczej i nie pozostawiła majątku ruchomego, z którego możliwe byłoby zaspokojenie. Nie ujawniono również innego majątku w postaci nieruchomości, wierzytelności, środków pieniężnych ani praw majątkowych. Ustalono jednak, że do spółki A należy 10 środków transportu, których nie zastano pod adresem, w którym znajdowała się siedziba spółki. W związku z tym skierowanie egzekucji w stosunku do tych ruchomości nie było możliwe. Wobec tych okoliczności naczelnik US wydał postanowienie umarzające egzekucję oraz decyzję pociągającą do solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe członków zarządu spółki na podstawie art. 116 § 1 i § 2 Ordynacji Podatkowej. Pracownik odwołał się od rozwiązania umowy o pracę do sądu rejonowego, który wyrokiem z 27 czerwca 2011 r. przywrócił go do pracy na tych samych warunkach płacy i pracy u pracodawcy oraz zasądził na jego rzecz kwotę 15 135 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawiania bez pracy.

W trakcie postępowania odwoławczego spółka A twierdziła co prawda, że pojazdy pozostają składnikami jej majątku, z którego mogłaby być prowadzona egzekucja. Organowi drugiej instancji nie udało się jednak uzyskać od spółki informacji na temat położenia tych ruchomości. Czynności organu odwoławczego mające na celu zlokalizowanie pojazdów należących do spółki obejmowały m. in. kontakt z inspektoratem transportu drogowego, głównym inspektorem transportu drogowego, generalnym inspektorem dróg krajowych i autostrad oraz komendantem powiatowym policji. Działania te nie doprowadziły jednak do ustalenia miejsca przechowywania ruchomości. Uwzględniając te okoliczności, organ odwoławczy stwierdził, że nie jest możliwe uzyskanie zaspokojenia z majątku spółki, a zatem spełniona została przesłanka orzeczenia odpowiedzialności osoby trzeciej polegająca na bezskuteczności egzekucji prowadzonej w stosunku do spółki z o.o. (art. 116 § 1 Ordynacji Podatkowej).

Po zaskarżeniu decyzji organu II instancji utrzymującej w mocy poprzednią decyzję naczelnika US, sprawa trafiła do rozpoznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie. WSA ocenił, że w zaistniałym stanie faktycznym organy podatkowe wykazały zaistnienie bezskuteczności egzekucji, która stanowi jedną z pozytywnych przesłanek umożliwiających przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązanie podatkowe na byłych członków zarządu. Sąd wskazał, że w orzecznictwie bezskuteczność egzekucji rozumiana jest jako brak skuteczności podejmowanych czynności egzekucyjnych. Jej wystąpienie ustala się natomiast na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu. Zdaniem sądu celem ustalenia bezskuteczności egzekucji postępowanie musi zostać co prawda wszczęte, jednak dla oceny czy egzekucja jest bezskuteczna nie jest konieczne wydanie formalnego postanowienia o jej umorzeniu. W wyroku podkreślono, że zdarzeniami pozwalającymi przyjąć bezskuteczność egzekucji może być zarówno postanowienie o umorzeniu wydane przez komornika lub organy egzekucji administracyjnej, a także postanowienie sądu upadłościowego o umorzeniu postępowania upadłościowego, lub postanowienia o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

KOMENTARZ EKSPERTA

MACIEJ OGÓREK, PRAWNIK W KRAKOWSKIM BIURZE RÖDL & PARTNER

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie prowadzi do kilku istotnych wniosków dotyczących przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe na członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Przede wszystkim zwraca on uwagę na fakt, że prawomocne postanowienie o umorzeniu egzekucji nie jest jedynym sposobem na stwierdzenie jej bezskuteczności. Sąd wyraźnie stwierdził, że istnieje znacznie szerszy wachlarz środków dowodowych, którymi można wykazać tę okoliczność. Dodatkowo wyrok WSA w Olsztynie kontynuuje dotychczasowe orzecznictwo, które w kontekście ustalenia bezskuteczności, koncentruje się przede wszystkim na skutku (a nie przebiegu) postępowania egzekucyjnego. W omawianym orzeczeniu przywołano także wyrok NSA z 9 maja 2018 roku (sygn. akt II FSK 1189/16), z którego uzasadnienia wynika, że zasadniczo uchybienia w trakcie postępowania egzekucyjnego nie mają wpływu na stwierdzenie bezskuteczności egzekucji. Z punktu widzenia przeniesienia odpowiedzialności na członków zarządu spółki istotny jest sam brak zaspokojenia z majątku spółki, a nie przebieg postępowania egzekucyjnego, w wyniku którego stwierdzono bezskuteczność egzekucji. W toku zaskarżania decyzji o pociągnięciu do odpowiedzialności członków zarządu, sąd nie będzie z badał ewentualnych uchybień postępowania egzekucyjnego toczącego się wobec spółki. Komentowane orzeczenie określa także standard postępowania dla organów administracyjnych prowadzących egzekucję i wydających decyzję o pociągnięciu do odpowiedzialności członków zarządu. Ich zadaniem jest co prawda poszukiwanie majątku podmiotu, w stosunku do którego wszczęły egzekucję, jednak nie są one zobowiązane do kontynuowania postępowania egzekucyjnego, jeżeli poszukiwania składników majątkowych spółki nie przynoszą rezultatów. Nawet, jeżeli z dokumentów wynika, że spółka jest właścicielem ruchomości (w tym przypadku samochodów), ale ruchomości te nie zostały znalezione, nie ma konieczności dalszego prowadzenia nieskutecznej egzekucji. Przeciwnie podejście umożliwiłoby paraliżowanie postępowań egzekucyjnych i opóźnianie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe spółek z o.o. na członków zarządu tych spółek. Wyrok WSA w Olsztynie powinien uświadamiać podmiotom w stosunku, do których organy podatkowe wszczęły egzekucję, że pociągnięcie członków zarządu do odpowiedzialności osobistej może nastąpić pomimo braku formalnego postanowienia o umorzeniu egzekucji. Dotychczas jako inne dowody na bezskuteczność egzekucji podaje się m. in. postanowienia sądu upadłościowego oddalające wniosek o otwarcie upadłości lub umarzające postępowanie upadłościowe. Wyrażony przez sąd pogląd, że bezskuteczność egzekucji można ustalić na podstawie wszelkich prawnie dopuszczalnych dowodów może jednak zaowocować jeszcze bardziej liberalnym orzecznictwem sądów w tym zakresie.

Źródło: <https://www.rp.pl/Firma/303059987-Odpowiedzialnosc-czlonka-zarzadu-spolki.html?cid>